

Even uw aandacht...

*Deze 'smaakmaker' laat u toe kennis te maken met dit werk.
Dit tekstfragment mag niet gebruikt worden voor opvoering. Het
mag niet worden gedownload, afgedrukt of verder verspreid.
Indien deze smaakmaker u bevalt, raden we u aan het volledige
toneelstuk te ontlenen en te lezen voor u tot de aankoop van
boekjes voor opvoering beslist.*

Veel leesplezier!

DE LAATSTE DAG

Een monoloog

1880

door

Dirk Biddeloo

Toneelfonds J. Janssens – Antwerpen

2014

Nr.3217

Toneelfonds J. Janssens – Te Boelaerlei 107 – 2140 Bght Antwerpen
Tel 03 366 44 00 . Fax 03 366 45 01 . info@toneelfonds.be

OPVOERINGSRECHT

Het opvoeringsrecht wordt verkregen na aankoop van tenminste TWEE tekstboekjes bij de uitgever en na betaling van de verschuldigde opvoeringsrechten aan:

S.A.B.A.M.
Aarlenstraat 75-77
1040 Brussel
www.sabam.be

Na aankoop van het verplicht aantal boekjes krijgt men van de uitgever een aanvraagformulier dat, degelijk ingevuld, minstens vier weken de opvoering(en) naar S.A.B.A.M. moet worden gestuurd.

Men is volgens de Auteurswet strafbaar als men gebruik maakt van gekregen, gehuurde, geleende of gekopieerde boekjes.

Wanneer men niet voldoet aan de hier opgesomde voorwaarden, worden de geldende opvoeringsrechten met 100% verhoogd.

Voor Nederland wende men zich tot:

Stichting Bredero Auteursrechtenbureau
Valeriaanstraat 13
1562 RP Krommenie
www.stichtingbredero.nl

BELANGRIJKE OPMERKING !

Alle rechten voorbehouden. Iedereen die toestemming verkreeg het stuk *DE LAATSTE DAG* op te voeren moet de naam van auteur *DIRK BIDDELOO* vermelden in alle publicaties die n.a.v. de voorstellingen verschijnen. De auteursnaam moet onmiddellijk onder de titel vermeld worden, in een lettertype minstens half zo groot als dat van de titel, maar minstens twee keer zo groot als dat waarin de naam van de vertaler, regisseur en spelers wordt vermeld.

Wettelijk depot D/2014/0220/012
ISBN- 978- 90-385-12921

© 2014 Toneelfonds J. Janssens/Dirk Biddeloo
www.toneelfonds.be

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvuldigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, internet of op welke wijze ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Toneelfonds J. Janssens – Te Boelaerlei 107 – 2140 Bght Antwerpen
Tel 03 366 44 00 . Fax 03 366 45 01 . info@toneelfonds.be

MAN : Vandaag is het mijn laatste dag. Niet dat ik straks geëxecuteerd word. Niet dat ik euthanasie laat plegen. Nee, zover moeten we het niet gaan zoeken. Het is vandaag mijn laatste werkdag. Hoewel er van werken niet veel in huis zal komen. Gisteren ook niet. Een eergisteren zeker niet. De weken daarvoor? De maanden daarvoor? Hahaha! Vergelijk het met een terminaal geval. Niks meer aan te doen. Laat hem maar ronddobberen in het wijde sop. Laat hij afdrijven, zodat we hem voor altijd kwijt zijn. Want presteren was er niet meer bij.... Morgen is het zover en ben ik met pensioen. En dat is de reden waarom ze mij al een hele tijd geen werk meer bezorgen. Overheidsdienst. Het geld komt niet uit hun eigen zak hé. In de privésector zou het er anders aan toe gaan. Eruit! Ander en beter!

Mede dank zij mij pikken ook andere ambtenaren een graantje mee. Lesgevers bijvoorbeeld. Ik ben vier dagen op cursus geweest. Voorbereiding van het zaligmakend pensioen. Vier dagen, vier lesgevers, viergangenmenu in een kasteeltje. Dat is wat anders dan een meegepikt graantje... Waarover gingen die cursussen alweer... Pensioneringswetgeving... Verandering in de relatie met de partner na de pensionering.... Pensioensparen? Nee, dat was niet meer aan de orde... Gezond voedingspatroon... Sociale voordelen voor senioren en seniorita's. Zelfs een brochure gekregen. Een glimmende brochure, doorspekt met foto's van lachende en stralende fossielen... Duimen in de hoogte... vals gebit aan het feestelijk zonlicht blootgesteld... Een dikbuikige zestiger aan het pootje baden in de zee! Hopelijk drijven er geen andere kwalen in zijn buurt.

Mijn gebuur is ook een fossiel. Zevenenzestig jaar, uitgerangeerd. Zit in een rolstoel. Werkte ook voor het Vlaamse Gewest, maar zijn foto zal je niet in de brochure terugvinden... Toch heeft hij niet te klagen. Zijn leven verloopt op wieltjes.

Straks is er een afscheidsdrink. Meer zelfs. Hapjes, drankjes! En een toespraak van het afdelingshoofd. Er zijn natuurlijk tal van genodigden. De zeven feestvarkens die de stal verlaten, verwelkomen een aantal collega's en ex-

collega's. De chefs zullen ook niet vergeten worden. Zullen met de nodige égards behandeld worden. Enfin, het is te zien door wie.... Hahahaaha! Ik heb ook nog wat te zeggen, mijn tekst is klaar... Ik moet die bij de hand hebben, omdat ik niet zo'n vlotte prater ben als de afdelingskop, heu pardon, het afdelingshoofd. Die spreekt voor de vuist weg. Al eens geprobeerd voor de vuist weg te spreken? Lijkt gemakkelijk, maar dat is enkel schijn.

Ik zet ook mijn zondagse hoed op. Waarom? Daar kunnen tal van lofpluimpjes op gestoken worden!

STEM : Mijnheer Verheyden heeft zich altijd zeer zorgvuldig van zijn taken gekweten... Zijn inzet en ijver heeft velen tot voorbeeld gediend... Stipt, plichtsbewust, steeds bereid anderen te helpen en bij te staan. Een luisterend oor...

MAN : Nogal logisch hé, een oor is gemaakt om te luisteren....

STEM : Een voorbeeld voor de collega's, een toonbeeld van zorgzaamheid... Iedereen kon op welk tijdstip ook beroep op hem doen.

MAN : Behalve wanneer ik op het toilet zat.

KWADE STEM : Uw verslag trekt op niks! Gij leert niet bij, nee, gij lompt bij! Hoe is het in godsnaam mogelijk! Zo knoeien! Hoe zijt gij in godsnaam door uw examen geraakt!

MAN : (*pauzeert even*) Ik heb al vernomen met welk afscheidsgeschenk men mij straks zal verrassen. Een jaarabonnement op de zoo. Kan ik flaneren in de buurt van het groen en van de kooien. Heb ook lang in een kooi vertoefd, weet dus hoe zo'n leven aanvoelt.... Ik zie mij daar al zitten... Op een onlangs geleverde witte bank, genietend van een bundel late zonnestrallen. In de verte, maar soms ook dichtbij: het opwekkend gejoel en gekrijs van schoolkinderen. Het monotoon gekwetter van subtropische vogels. (*bootst geluid na*) En in mijn buurt: fossielen zoals ik zelf. Ze doen wat denken aan verrimpelde varanen. Sommigen lijken verwant te zijn aan roerloze, werkloze krokodillen... Maar ze genieten volop van hun welverdiend pensioen, hun gratis jaarabonnement, hun

herwonnen vrijheid, hun derde jeugd!

(bootst verschillende dierengeluiden na)

Maar toch zijn er een paar details die het leven iets minder aantrekkelijk maken. Geen eindejaartoelage meer, geen vakantiegeld, geen maaltijdcheques, geen trein- of tramabonnement, tenzij je natuurlijk de kaap van vijfenzestig jaar kan bereiken. Op je loon wordt er ook beknibbeld. Dat is normaal, want je werkt niet meer. Vroeger, in actieve dienst, misschien ook wel niet, maar ja....

De overheid bedenkt mij ook met een eretitel. Aan mijnheer Verheyden, hoofdmedewerker bij het agentschap voor binnenlands bestuur, personeelsnummer 744 308, wordt met ingang van één november eerstkomend eervol ontslag verleend uit zijn ambt. Betrokkene wordt ertoe gemachtigd met ingang van voormelde datum de eretitel van zijn ambt te dragen.

Waar zal ik hem dragen? Dat is maar de vraag. Hahaha!

Wat wordt het straks? De seconden, de minuten boren zich als houtwormen door het mysterie van de tijd... De derde leeftijd... Zou er ook nog een vierde leeftijd zijn? Nu kunnen jullie de dag plukken, zal de spreker beweren. Of toch iets in die zin. Carpe diem, pluk de dag. Waarom de nacht niet plukken? Een nachtsoep in plaats van een dagsoep! Je kan ook de dag plukken in een of ander ziekenbed. Kost en inwoon in een hospitaal. Pluk dan maar!

Sommige personeelsleden kijken naar de viering uit. Omdat ze bijvoorbeeld ex-collega's zullen ontmoeten die ook uitgenodigd zijn. Weer anderen beschouwen het afscheidsfeestje als een plichtmatigheid. Misschien hebben ze te kampen met gevoelens van wrok, maar die tonen ze niet. Of misschien komt een of ander wel bovendrijven als ze te veel gedronken hebben. We zullen wel zien. Straks. De tijd begint te korten.

(wandelt in het rond) Toen ik vijftwintig jaar dienst had, ontving ik een blikken medaille en een getuigschrift. Ik mocht mij officieel ridder in de Leopoldsorde noemen. Ridder! Maar waar is mijn harnas, mijn zwaard, mijn witte schimmel, mijn schildknaap, pardon mijn hofdame? Nee, even ernstig. Waar gaf die titel recht op? Op het bijwonen van een receptie en op het in ontvangst nemen van felicitaties van een bestendig afgevaardigde. Synoniem van bestendig gedeputeerde. En ik? bestendig gedupeerde. Geen frank, geen centiem voor de ridder!

Ridder in de Leopoldsorde. Misschien wel van koninklijken bloede! Enfin, ik vind het een titel om trots op te zijn. *(wandelt heen en weer)*

STEM : Met pensioen heb ik gehoord? Proficiat Jan! Ge hebt nu een zee van tijd!

MAN : Een zee van tijd, ha! Wat als ge niet kunt zwemmen? Roeien met de riemen die ge hebt, ja. En het gaat moeizaam vooruit, kan ik je verzekeren. *(tot het publiek)* Een buschauffeur gaat met pensioen. Hem wordt ook een receptie aangeboden. De man vreest in een zwart gat te vallen, maar hij is ook opgelucht. Waarom? Wel, dagelijks legde hij met zijn voertuig hetzelfde traject af. En zo reed hij noodgedwongen over een brug, een viaduct, boven het kanaal. Geregeld droomde de chauffeur dat hij de controle over het stuur verloor, door de afsluiting knalde en verticaal in de diepte dook, het water in.

Telkens hij in werkelijkheid de brug van zijn dromen opreed, be kroop hem een gevoel van hevige angst. Had hij bange voorgevoelens.

Maar dat zou nu voorgoed verleden tijd zijn... Op de receptie maakte de chauffeur een praatje met een collega die blijkbaar een hobby had waar hij veel plezier aan beleefde. Vissen!

STEM COLLEGA : Ga eens een keertje mee vissen, Jan! Ge zult ondervinden hoe ontspannend dat wel is. En ik heb materiaal genoeg. Zult ge de knepen van het vak wel leren. Wat denkt ge?

MAN : Jan denkt aan het zwarte gat en stemt toe. Eerstvolgende zondag trekken de mannen erop uit. “Ik ga meestal vissen op dezelfde plaats,” deelt de visser mee. “Aan het kanaal, niet ver van het viaduct.” Jan voelt zijn hart wild tekeer gaan, maar verplicht zich zijn angstgevoelens te verdringen. Hij loopt immers geen enkel gevaar! De nachtmerrie is voorbij! Niet lang daarna zitten de collega’s broederlijk naast elkaar te hengelen. In de schaduw van de brug. Ontspannen? Jan voelt zich helemaal niet ontspannen, hij kan niet nalaten regelmatig schuin naar boven te kijken, in de richting van de brug.

Opeens, hoog boven hen: een klap, een gekraak, een autobus stort naar beneden, het water spat hoog op, de vissers gillen het uit, krijgen een koud stortbad.

De autobus? Het was dezelfde waarmee Jan jarenlang had rondgetoerd.

(stem, journalist aan het woord, de geïnterviewde spreekt met een Limburgs accent)

“En mijnheer Van Geneugden, hoe ziet u de toekomst tegemoet?”

“Aahh...Ich ga mich bezigheid wel hijben, ich ben blij ...In de hof weirken hé...Me meer met de kleinkeinderen bezighouden hé, dat die nog weten wie hun opa ès....helpen in het huishouden en mij in de seiniorenclub inschrijven hé...dat ich mich bezigheid heib...Zowat genieten van het leven hé....Kaartje lijgen op vrijdagavond, misschien een kookcursus volgen, waarom niet, men is nooit te oud om te leren hé.....En wandelen hé, veel wandelen...”

(andere stem)

De tendens is: de leeftijdsgrens voor de pensionering drastisch te verhogen! Tot zevenenzestig om te beginnen! Welnu, als het aan mij lag, ik bleef tot mijn

tachtigste!

Proficiat mijn beste, proficiat voor uw werkzaamheid en inzet... Alleen... is er nog een klein probleem waar u toch rekening mee zult moeten houden... Een klein detail... U moet nog de leeftijd van tachtig trachten te bereiken! En als je hem zou bereiken.... dan besef je het misschien niet meer.....

Oud. Oud en wijs? Of oud en grijs. Sommige mensen worden wel grijs maar nooit wijs, leren nooit van hun fouten.... Ouspenski was een Russisch esoterische schrijver en een filosoof. Schreef een boek over iemand die in zijn leven de ene stomiteit na de andere had uitgehaald. Blunder op blunder. Op het einde van de reis, op zijn sterfbed, komt een magiër hem bezoeken en brengt de film van zijn leven in beeld. De stervende wordt geconfronteerd met alle fouten die hij begaan had en hij schaamde zich diep. “Er is goed nieuws,” zei de magiër. “Ik geef je de kans je leven te herdoen. Maar nu weet je welke valkuilen je levensloop voor jou in petto houdt. Vermijd ze dus!” De magiër verdween, de stervende werd opnieuw springlevend en terug geslingerd in de tijd. De fouten die hij destijds gemaakt had? Hij kende ze! Hij kende ze op zijn duimpje. Wat hem niet belette precies dezelfde stomiteiten te begaan.

(pauzeert)

Het is raar, maar hoe ouder je wordt, hoe sneller de tijd voorbij raast. Je bent zes jaar, je gaat naar de lagere school. De grote vakantie komt eraan. Juli, augustus. Een zee van tijd. Een oceaan van tijd. Je bent zestig en wat gebeurt er? De late lente van de maand juni springt naar de jonge herfst van september en het lijkt alsof dat inhalingsmaneuver slechts enkele dagen geduurd heeft.